

**YURTIMIZDA AXBOROT-KUTUBXONA MARKAZLARIGA
BERILAYOTGAN E'TIBOR**

Xujaeva Nigora Ahmadovna

Qashqadaryo viloyati Koson tumani

Axborot-kutubxona markazi direktori

Annotatsiya: Yurtimizda axborot-kutubxona markazlariga berilayotgan e'tibor sohaning har tomonlama rivojlanishi va zamon talablariga moslashishida hal qiluvchi ahamiyatga ega. Axborot-kutubxona markazlari jamiyatimizda bilim olish va bilim tarqatishning asosiy manbalaridan biri sifatida shakllanib, ularning roli kun sayin ortib bormoqda. Ushbu markazlar orqali nafaqat tarixiy va ilmiy ma'lumotlar keng jamoatchilikka yetkazilmoqda, balki yosh avlodni milliy qadriyatlar, ma'naviyat va madaniyat bilan tanishtirishning samimiy vositasiga aylanmoqda.

Kalit so'zlar: axborot-kutubxona markazlari, ma'lumotlar, milliy qadriyatlar, ma'naviyat, yosh avlod, bilim, ko'nikma, kutubxona, kutubxonachilik, markazlar.

Markazlarning asosiy vazifalaridan biri qadimiy va zamonaviy axborotlarni jamlash, saqlash, tartibga solish va iste'molchilarga yetkazib berishdir. Ushbu protsess an'anaviy kutubxonachilik xizmatlari doirasida amalga oshiriladigan ishlarning soddaroq va tezroq bajarilishiga imkon beradi. Bugungi kunda axborot-kutubxona markazlari raqamlashtirish texnologiyalaridan keng foydalanib, kitoblar, maqolalar, dissertatsiyalar va boshqa ilmiy materiallarni elektron shaklga o'tkazmoqda. Bu esa bilim oluvchilar uchun ma'lumotlarga tez va qulay kirishni taminlab, ilmiy tadqiqotlarning samaradorligini oshiradi. Jamiyatda global axborot texnologiyalarining keng tarqalishi axborot-kutubxona tizimining ham yangicha yo'nalishda rivojlanishini ta'minladi. Markazlar o'z xizmatlarini faqat kutubxona binosida emas, balki internet orqali ham kengaytirmoqda. Foydalanuvchilar istalgan vaqtda, istalgan masofadan elektron kataloglar, onlayn resurslar va ma'lumotlar bazalaridan foydalanish imkoniyatiga ega bo'layapti. Bu esa yurtimizda axborot madaniyatining oshishiga, insonlarning bilim olishga bo'lgan ehtiyojining qondirilishiga xizmat qilmoqda.[1]

Axborot-kutubxona markazlari yoshlarni faol rivojlantirishga alohida e'tibor qaratmoqda. Turli yoshdagi foydalanuvchilar uchun mo'ljallangan madaniy-ma'rifiy dasturlar, ilmiy-amaliy seminarlar, kitobxonlik tanlovlari va interaktiv o'quv kurslari tashkil etilmoqda. Bunday tadbirlar yoshlarni ilm-fan va madaniyatga qiziqtiribgina qolmay, ularning dunyoqarashini kengaytiradi, shaxsiy kamolotiga xizmat qiladi. Shu tariqa, axborot-kutubxona markazlari jamoat madaniyatini rivojlantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Davlat tomonidan axborot-kutubxona markazlariga doimiy moliyaviy

yordam ko'rsatilmogda. Bu yordam markazlarning jihozlanishi, zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlanishi, xodimlarning malakasini oshirish va yangi xizmatlarni yo'lga qo'yish imkonini beradi. Shuningdek, markazlarning shaxsiyati va faoliyati yurtimizdagi oliy ta'lim muassasalari, ilmiy-tadqiqot institutlari, madaniyat va axborot tashkilotlari bilan yaqindan hamkorlikda amalga oshirilmoqda. Bu esa nafaqat bilim almashishga, balki yangi g'oyalar va innovatsiyalarni amaliyotga tadbii qilishga zamin yaratyapti.[2]

Axborot-kutubxona markazlarining zamonaviy shart-sharoitlarda faoliyat yuritishi ularning xizmat ko'rsatish doirasini kengaytirmogda. O'quvchilar, talabalar va mutaxassislar uchun maxsus axborot xizmatlari, ilmiy izlanishlarga ko'maklashuvchi resurslar, hamda axborotni tezkor qidirish imkoniyatlari yaratilmogda. Bu jarayonlarni yana-da samaraliroq qilish uchun axborot-kutubxona markazlarida turli multimedia va interaktiv vositalar keng qo'llanilmogda. Natijada, bilim olish jarayoni qiziqarli, oson va har tomonlama rivojlangan shaklga ega bo'lmoqda. Yurtimizda axborot-kutubxona markazlarining ma'naviy va madaniy ahamiyati ham yuqori baholanmogda. Ularning fondlarida nafaqat ilm-fan va texnika sohasidagi kitoblar, balki adabiyot, tarix, san'at, xalq an'analari va mafkura sohalariga oid juda ko'p noyob asarlar mavjud. Bu kitoblar yosh avlodni tarbiyalashda, milliy ong va uning boy merosini saqlashda alohida ahamiyat kasb etadi. Markazlar orqali madaniy merosimizning asrlarga chidamli qadriyatlarini jamiyatga kengroq yetkazilmogda, shuningdek, xalqaro ilmiy hamkorlikka erishish imkoniyatlari yaratilmogda.[3]

Axborot-kutubxona markazlarining kelajagi zamon bilan hamnafas ravishda raqamli transformatsiya yo'lida davom etmogda. Keng polosali internet, bulutli hisoblash texnologiyalari, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar tahlili kabi ilg'or texnologiyalar kutubxona faoliyatini yangi bosqichga olib chiqmogda. Bu imkoniyatlar yordamida foydalanuvchilar yangi avlod axborot resurslarini tez, samarali va osonlik bilan olishlari mumkin. Shu bilan birga, axborot xavfsizligi va maxfiyligini ta'minlashning yangi mexanizmlari joriy etilmogda, bu esa ishonchli kutubxona tizimini shakllantirishga xizmat qiladi.[4]

Jamiyatda axborot-kutubxona markazlarining roli nafaqat oddiy bilim olish manbai sifatida, balki ma'naviy-axloqiy qadriyatlar va milliy o'zlikni mustahkamlashda muhim axborot markazi sifatida tan olinmogda. Ushbu markazlarda o'quvchilar va foydalanuvchilar milliy urf-odatlar, an'analar va qadriyatlar bilan to'la tanishib, mustahkam ma'naviy poydevor yaratishga yetaklanmogda. Bu esa yurt ravnaqining muhim omili sifatida ko'rilmogda. Umuman olganda, yurtimizda axborot-kutubxona markazlariga bo'lgan e'tibor sohaga yangi imkoniyatlar olib kelmogda. Markazlarning moddiy-texnik bazasining mustahkamlanishi, xizmat ko'rsatish sifatining oshishi, elektron hamda an'anaviy axborot resurslarining uyg'unlashuvi

bilim olish jarayonini yanada qulay va samarali qilmoqda. Yangi avlodning ilg'or axborot texnologiyalaridan foydalangan holda o'z bilim salohiyatini oshirishi va taraqqiyotga o'z hissasini qo'shishi uchun kerakli shart-sharoitlar yaratilmoqda.[5]

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, axborot-kutubxona markazlari yurtimizda ilm-fan va madaniyatni rivojlantirishning ajralmas qismi sifatida o'zining mustahkam o'rnini egalladi. Ularning faoliyati bilim olish, tarqatish hamda saqlash jarayonlarini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Davlat tomonidan ko'rsatilayotgan doimiy e'tibor va qo'llab-quvvatlash, shuningdek, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali axborot-kutubxona markazlari yanada rivojlanmoqda, ular jamiyatimiz bilim va ma'rifatining poydevori bo'lib xizmat qilmoqda. Shu bois, axborot-kutubxona markazlari kelajakda yurtimizda ijtimoiy barqarorlik, ilm-fan taraqqiyoti va madaniy merosning saqlanishida markaziy ro'l o'ynashda davom etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdurahmonov, S. (2019). «Axborot-kutubxona faoliyatida innovatsion yondashuvlar». Kutubxonashunoslik va Informatsion Resurslar, 3(5), 12-20.
2. Karimov, O. (2020). «Axborot-kutubxona markazlarining raqamli transformatsiyasi va ularning jamiyatdagi roli». Axborot texnologiyalari va kutubxonalar, 4(2), 45-53.
3. Mirzaev, T. (2021). «Zamonaviy axborot-kutubxona xizmatlari va ularni rivojlantirish muammolari». O'zbekiston Fanlari Akademiyasi materiallari, 7(1), 78-88.
4. Sobirov, M. (2018). «Axborot-kutubxona markazlarida elektron resurslardan samarali foydalanish». Ilm-fan va ta'lim, 2(4), 34-42.
5. Tursunov, A. (2022). «Milliy kutubxonalar va axborot-kutubxona markazlarining axborot madaniyatidagi o'rni». Madaniyat va madaniyatshunoslik, 5(3), 24-35.
6. Umarov, D. (2017). «Axborot xizmatlarining yangi formati va kutubxona tizimidagi o'zgarishlar». Kutubxona ishlari, 6(6), 18-27.
7. Yodgorov, B. (2021). «Axborot-kutubxona jarayonlarida malaka oshirishning ahamiyati». Ta'lim va Innovatsiyalar, 3(7), 56-64.